

یک عکس، یک خاطره

نخستین فارغ التحصیلان دوره خلبانی غیرنظامی - فرودگاه مشهد ۱۳۱۸

نود و چهار سال پیش در چنین روزی، برابر بیستم اسفند ۱۳۱۴ خورشیدی، نخستین نیروی هوایی ایران با ورود چند فروند هواپیمای فرانسوی و روسی که نام پرند هایی چون قمری، عقاب، سیمرغ، کرکس، تیپهو و... را بر آنها گذاشته بودند، تأسیس شد. محل استقرار این هواپیماها، آبادی قلعه مرغی در جنوب غربی تهران بود. در ادامه عده‌ای دانشجو برای گذراندن دوره‌های آموزشی خلبانی به روسیه و فرانسه اعزام شدند و پس از مدتی با تأسیس آموزشگاه‌های خلبانی، تربیت نیروها در داخل کشور آغاز شد. □

دژاوو

زعیم القاعده

[شهروند] به یاد ماندنی‌ترین تصویری که از اسامه بن لادن بنیان‌گذار گروه تروریستی القاعده در خاطره‌ها مانده، فیلمی است مربوط به زمان حضور او در افغانستان؛ احتمالاً او در دهه ۸۰ میلادی دوران اشغال این کشور توسط اتحاد جماهیر شوروی که با چند نفر - از اعضای رده پایین گروه القاعده - دور یک سفره نشستند و از یک کاسه مشترک خوراکی ساده‌ای را به دهان می‌گذاشتند. نکته اینجاست مخاطب تصویر فوق با یک پیش‌زمینه ذهنی خبر دارد این فرد که با تواضعی مثلاً زدن خود را هم سفره‌افزاد عادی کرده، میلیونری است که به تمام مواهب دنیا پشت کرده و برای مبارزه با کافرانی که خاک افغانستان را مورد تجاوز قرار داده اند راهی کوه و کمر شده است؛ ناگفته پیداست دست‌بده شدن چنین تصاویری برای جلب نظر جوانان پرشور کشورهای چون افغانستان، عربستان، یمن، سومالی، سودان، مصر، پاکستان، عراق و... کفایت می‌کرد و القاعده که به عنوان یک تشکیلات نظامی، سال ۱۹۸۸ میلادی در شهر پیشاور پاکستان تأسیس شد، طی مدتی نسبتاً کوتاه توانست افراد بسیاری را از کشورهای یادشده و حتی ممالک اروپایی جذب خود کند. القاعده که در ابتدا اعضای آن را با عنوان «جبهه بین‌المللی جهاد علیه یهودیان و صلیبیان» می‌شناختند کار خود را با تشکیلاتی که «مکتب الخدمه» نامیده می‌شد آغاز کرد و به دلیل هدف غایی آن یعنی تسلیح و آموزش مجاهدان افغانستانی برای مبارزه با ارتش سرخ، حمایت همه جانبه ایالات متحده آمریکا را نیز در قفای خود احساس می‌کرد. این حمایت که در قالب تسلیحات پیشرفته نظامی و از طریق واسطه‌ای قابل اعتماد چون پاکستان در اختیار مجاهدان افغانستانی و اعضای القاعده قرار می‌گرفت در زمینه‌گیری کردن ماشین جنگی اتحاد جماهیر شوروی در باتلاق افغانستان بی‌تأثیر نبود؛ املاًشاید اگر آمریکا همی دانستند بعد از دفع شرور روس‌ها، قریه‌فال این بار قرار است به نام خودشان زده شود، احتمالاً در بن‌دل و بخشش‌های نظامی خود جانب حزم و احتیاط را در پیش می‌گرفتند.

مقصد نهایی سلفی‌ها در دهه ۹۰

وقتی وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا در میانه دهه ۸۰ میلادی به این نتیجه رسید که با توجه به قدرت نمایی هواپیماها و بالگردهای ارتش اتحاد جماهیر شوروی، مجاهدان افغانستانی از کمترین بخت برای پیروزی بر ارتش سرخ برخوردار هستند، طرح ارسال موشک‌های ضد هوایی و دوش پرتاب «استینگر» به افغانستان در

معما

لوئیزیانای جفرسون در برابر گرینلند ترامپ

وقتی تابستان امسال رسانه‌ها از تمایل دونالد ترامپ برای خرید جزیره گرینلند از دانمارک پرده برداشتند، بسیاری این تلاش رئیس جمهوری ایالات متحده را در راستای دیگر اظهارنظرهای عجیب و اعمال غریب او قرار دادند و جز تعدادی اظهار نظر نه چندان دوستانه مسئولان دانمارکی، کسی ماجرا را خیلی جدی نگرفت. دلایل ترامپ برای ارابه این پیشنهاد مضحک همچنان و تا این لحظه بر کسی مکشوف نشده است، هر چند با مطالعه تاریخ معاصر جهان خصوصاً فصل تشکیل ایالات متحده آمریکا، احتمالاً به این نتیجه خواهیم رسید که رئیس جمهوری کاسب مسلک این کشور آنقدرها هم از مرحله پرت نیست و با توجه به رسمی آمریکایی اما قدیمی مبتنی بر اصل «توسعه ارضی در قبال پرداخت وجه نقد»، او نیز به این نتیجه رسیده است که شانس خود را در این مورد به خصوص امتحان کند. برای روشن تر شدن موضوع لازم است کمی به عقب برگردیم، یعنی درست به لحظه پایان جنگ‌های استقلال آمریکا و کوتاه شدن دست انگلیسی‌ها از خاک این کشور. در واقع پس از آنکه ۳۰ مستعمره‌نشین آمریکای شمالی تصمیم به جداسازی از بریتانیای کبیر گرفتند و پس از هشت سال نبرد خونین توانستند تشکیل کشور مستقل خود را جشن بگیرند، هنوز بسیاری از مناطق، تحت سیطره فرانسوی‌ها و اسپانیایی‌ها قرار داشت، پس الحاق آنها به سرزمین اصلی در دستور کار دولتمردان وقت این کشور قرار گرفت. به این ترتیب برای احتراز از برخورد نظامی با دیگر قدرت‌های اروپایی، سران ایالات متحده راه و سوسه و تطمیع را در پیش گرفتند که از بخت خوش، به دلیل شیوع رکود اقتصادی در اروپا و محدودیت شدید منابع مالی در فرانسه و اسپانیا، هر دو کشور برخلاف دانمارکی‌ها روی خوش به روسای جمهوری وقت آمریکا نشان دادند و پای میز مذاکره و معامله نشستند. یکی از این معامله‌ها که به «خرید لوئیزیانا» معروف شد، ۱۸۰۴ سال پیش در چنین روزی، برابر دهم مارس ۱۸۰۴ میلادی رقم خورد و طی آن دولت فرانسه - در زمان حکمرانی ناپلئون بناپارت - سرزمین لوئیزیانا (با ایالتی به همین نام اشتباه نشود) را در قبال دریافت ۸۰ میلیون فرانک فرانسه معادل ۳ میلیون و ۷۵۰ هزار دلار آمریکا به دولت ایالات متحده - در زمان ریاست جمهوری توماس جفرسون - واگذار کرد. به این ترتیب با پرداخت مبلغی که ارزش معادل و کنونی آن بیش از ۲۵۰ میلیون دلار ناقابل نیست، فرانسه سرزمینی برابر یک سوم مساحت فعلی ایالات متحده (شامل ۱۵ ایالت) را به ثمن بخت فروخت. دولت آمریکا که بعد از این تجارت پرسود چم‌وخم کار را خوب یاد گرفته بود، این سیاست را ادامه داد و اقدام به خرید ارضی باقی مانده از انگلیسی‌ها، هلندی‌ها و اسپانیایی‌ها کرد. این میان خرید آلاسکا از امپراتوری روسیه را در سال ۱۸۷۶ میلادی و به مبلغ ۷ میلیون و ۲۰۰ هزار دلار باید آخرین اقدام توسعه طلبانه و اشنگتن مبتنی بر سیاست «توسعه ارضی در قبال پرداخت وجه نقد» قلمداد کرد. □

تاریخ نگار

← هشتاد سال پیش در چنین روزی، برابر دهم مارس ۱۹۴۰ میلادی، میخائیل بولگاکف، نویسنده شهیر روس و خالق رمان‌هایی چون «مرشد و مارگاریتا»، «گارد سفید»، «دل سگ» و «برف سیاه» و نمایشنامه‌هایی مثل «ایوان و اسلیوچ» و «پتر کبیر» در چهل و نه سالگی درگذشت. بولگاکف به خواست پدر در رشته پزشکی تحصیل کرد اما با پایان عمر بیشتریک نویسنده ماند تا پزشکی. □

← ۳۵ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۰ مارس ۱۹۸۵ میلادی، گنستاگتین چرنینکو، رهبر اتحاد جماهیر شوروی در مسکو درگذشت. چرنینکو برای ۲۰ سال از اعضای برجسته دفتر سیاسی حزب کمونیست شوروی بود و بعدها به دبیرکل آن رسید. پس از مرگ چرنینکو، میخائیل گورباچف آخرین رهبر اتحاد جماهیر شوروی به جانشینی او انتخاب شد. □

جدول

شماره ۱۹۳۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
														۱
														۲
														۳
														۴
														۵
														۶
														۷
														۸
														۹
														۱۰
														۱۱
														۱۲
														۱۳
														۱۴
														۱۵

افقی ۱- پستانداری است که در دریا زندگی می‌کند، اما برای به دنیا آوردن بچه‌های خود به ساحل می‌آید - خدای نوریونان باستان ۲ - مار خطرناک - پایتخت هند - کاکل اسب - گنج ۳ - ترمز چارپا - محفظه لوله‌ای چسب - آیزمان زنیور - موجود نامرئی ۴ - یکان - نخست وزیر سابق انگلیس - عید ویتنامی ۵ - صدمه - استخوان ران - پرند کنگ ۶ - نان آبرگوشتی - قدیمی - راه‌شاعرانه - دیر فهم ۷ - قلمه درخت - کارزار - حلال شرعی - نگاه خیره ۸ - هم به معنی سیلاب است و هم برای اعتیاد به کار می‌رود ۹ - سقف دهان - ورزش زمستانی - تقویت رادیویی - از پرندگان شکاری ۱۰ - از نجاسات در اسلام ۱۱ - نیم تنه مرانه - عدسی مقعر - جوهر مارو ۱۲ - پایتخت توگو - ظریف و لطیف - تکیه‌گاه دفاعی کشورمان ۱۳ - درشت‌تر از ماسه - تعجب علیما خدره - رنگ زرد مایل به سرخ ۱۴ - گلابی - دنیا - مجلس در انگلیس - از گروه‌های خونی ۱۵ - سروش معروف است - رودی در چین - رنگ پشت گردن - رنگی برای اسب ۱۶ - مجموعه اشعار شاعر - وساطت برای صلح و آشتی

حل جدول شماره ۱۹۲۹

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۳	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۵	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۸	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۹	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۲	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۳	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۵	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱

عمودی ۱- شک و تردید - نظریه انتقال روح - راهب بودایی ۲ - زادگاه پدر شعر نو - کمناگیر معروف - عهد و پیمان - ته نشین مایعات ۳ - علامت مفعول - محل آرد کردن غلات - غسل - بازی محلی ۴ - درود و سلام - نت میانی - گنج ۵ - رادار - نیروی بازدارنده از بدی - ذره باردار ۶ - پیروان حضرت موسی - بازی هندوان - حق گردن کلفتی ۷ - رشته کوه اروپایی - فرقه دشمنان اهل بیت - قوم سرزمین سیام ۸ - تکرار حرف آخر - پایتخت کشور ساعت سازان - علف خشک - یک و یک ۹ - قلم نی - هواپیمای جنگی فرانسوی - بنده ۱۰ - مترجم فلزی - نوعی چاشنی غذا - شوی ۱۱ - شدیدتر - افسار و زمام اسب - نویسنده تفسیر نمونه ۱۲ - نماز یک رکعتی - کنده کاری - بالافتن قیمت‌ها ۱۳ - قورباغه - جزایر دوگانه - هنر چشم نواز - ویتامین جدولی ۱۴ - قایق موتوری بزرگ - ردپا - میدانی در تهران - فلز ساختمانی ۱۵ - شخص دارای نفوذ و قدرت - آدم خشن و بی فرهنگ - هافبک تیم فوتبال پارس جم

سرزمین لوئیزیانا (رنگ سفید)